

Arkadiusz Tomaszek¹✉

¹Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Poland

UREGULOWANIA PRAWNE PODJĘTE W CELU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU. PERSPEKTYWA POLSKA

Abstrakt. Opracowana w 2019 roku strategia Komisji Europejskiej pod nazwą Europejski Zielony Ład ma na celu do roku 2050 uczynić Europę pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu. By cel ten się ziszczył, konieczne jest podjęcie działań ustawodawczych zarówno na poziomie unijnym, jak i poszczególnych państw członkowskich. W opracowaniu tym autor próbuje zanalizować dotychczasowe uregulowania prawne traktujące na temat Europejskiego Zielonego Ładu i zweryfikować to, na ile w okresie pierwszego półtora roku jej istnienia podjęte zostały kroki w celu stworzenia ram prawnych dla strategii zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym. W tym celu posłużono się metodą badawczą *desk research*, analizując dane zastane z zakresu aktów prawnych oraz literatury przedmiotu. Wnioskiem wynikającym z badania jest stwierdzenie, że obrany okres jest niewystarczający do tego, by dokonać kompleksowej analizy uregulowań prawnych dotyczących Europejskiego Zielonego Ładu. Jednakże stwierdzić można, że pierwsze kroki z zakresu regulacji prawnych strategii zostały poczynione, co zwłaszcza w kontekście Polski zyskiwać będzie na znaczeniu z uwagi na dominujący udział nieodnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej.

Słowa kluczowe: Europejski Zielony Ład, Unia Europejska, Zielony Ład, Polska

WSTĘP

Zmieniający się klimat to zjawisko, którego obecnie doświadczamy w skali globu. Nie stanowi ono jednak procesu nowego, wszakże w przeszłości częstokroć klimat się zmieniał (Kundzewicz i Juda-Rezler, 2010), wielokrotnie w sposób znacznie dynamiczniejszy niż obecnie. Jednakże współczesne zmiany klimatyczne są zgoła odmienne od tych z przeszłości, odmienne z uwagi na to, jak w dyskursie traktuje się przyczynę ich powstawania. Za główny powód globalnego ocieplenia uznaje się antropogeniczną

emisję gazów cieplarnianych (Kundzewicz, 2011), niemniej jednak mieć należy na uwadze, że emisyjna działalność człowieka nie jest jedyną przyczyną tego zjawiska (Kupryjanowicz i Fiłoc, 2013), co zdaje się być marginalizowane przez zwolenników teorii o destrukcyjnej działalności człowieka. W każdym razie w opracowaniu tym nacisk położono nie tyle na powody zmian klimatycznych oraz ich genezę, co na ich skutki, a konkretniej sposoby przeciwdziałania ich negatywnym konsekwencjom.

Jednym z działań mających na celu ochronę środowiska oraz przeciwdziałanie zmianom klimatycznym jest

✉ Arkadiusz Tomaszek, Wydział Prawa, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, ul. Rakowicka 27, 31-510 Kraków, Poland, e-mail: tobikosoff@gmail.com

tytułowa strategia Unii Europejskiej – Europejski Zielony Ład. Inicjatywa ta powołana została do życia w grudniu 2019 roku, a jej głównym zadaniem jest uczynienie Europy pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu do roku 2050 (Komisja Europejska, 2019a). Nie jest to pionierska inicjatywa mająca za przedmiot sprawy związane z ekologią procedowana przez Unię Europejską (podwaliny dały tutaj strategia Europa 2020 czy też strategia lizbońska), jednakże cele założone w obecnej strategii są znacznie ambitniejsze (Sobolewski, 2020). Za Maruszkinem (2020) działania w ramach Europejskiego Zielonego Ładu pogrupować możemy w dziewięć grup tematycznych:

- 1) bardziej ambitne cele klimatyczne UE, w szczególności na lata 2030 i 2050,
- 2) dostarczanie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii,
- 3) gospodarke o obiegu zamkniętym,
- 4) zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- 5) ekologiczne rolnictwo,
- 6) ochronę i odbudowę ekosystemów i bioróżnorodności,
- 7) ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- 8) uwzględnianie kwestii zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach polityki UE,
- 9) rolę UE jako światowego lidera w zakresie ochrony klimatu i środowiska.

Jak zostało wskazane wyżej, strategia zakłada holistyczne podejście, to jest udział wszystkich działań i polityk Unii Europejskiej do realizacji celów strategii (Rada Europejska, ..., 2020), poczynając od zdefiniowania potrzeb zmian w obszarach takich jak energetyka, transport i przemysł, aż do dokonania przeglądu obowiązujących aktów prawnych i wprowadzenie nowych przepisów mających na celu realizację założeń strategii (teraz-srodowisko, 2020).

By założenia te nie stanowiły wyłącznie frazesów i ambitnych planów niedających się zrealizować w rzeczywistości, koniecznym jest, by miały one swe oparcie w prawodawstwie, jak również ewentualnych sankcjach wynikających z niestosowania się do nich. Stąd w wspomnianym wcześniej komunikacie ogłaszającym Europejski Zielony Ład z 11 grudnia 2019 roku opublikowanym przez Komisję Europejską wskazano na potrzebę przeglądu prawodawstwa i propozycję ewentualnych zmian, by było ono spójne oraz możliwie jak najbardziej uproszczone (Komisja Europejska, 2019a). Wobec tego celem badawczym przyświecającym w tym artykule jest

próba znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy i jeśli tak, to jakie kroki z zakresu zmian prawodawstwa podjęte zostały do kwietnia 2021 roku w celu implementacji założeń strategii Europejskiego Zielonego Ładu oraz spojrzenie na ewentualne zmiany przez pryzmat Polski. Motywem podjęcia tematu była chęć zweryfikowania tempa prac legislacyjnych nad strategią. Do odpowiedzi na postawione pytanie wykorzystana została metoda *desk research*, to jest przegląd danych zastanych w obrębie zarówno literatury przedmiotu jak i komunikatów, dokumentów oraz publikacji unijnych oraz krajowych.

WYMIAR EUROPEJSKI

Dotychczasowa globalna polityka klimatyczna nie jest skuteczna, gdyż ogólny poziom emisji dwutlenku węgla nadal rośnie (Szpak, 2020) i mimo tego, że Unia Europejska nie przoduje w jego produkcji, to świadomie od wielu lat stara się stawiać coraz to nowsze cele w obszarze polityki klimatycznej i energetycznej, by sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem gospodarczym. Zmiany te wiążą się rzeczą jasną z przekształceniami zarówno z zakresu prawa (o czym zaraz), jak i z modyfikacjami w budżecie, dlatego warto wspomnieć, że w ciągu najbliższych 10 lat na rzecz planów inwestycyjnych związanych z europejskim zielonym ładem przeznaczonych ma zostać co najmniej bilion euro (*sic!*) – poprzez np. zrównoważone inwestycje (Komisja Europejska, 2020b). Wracając do kwestii związanych z prawodawstwem, to te sukcesywnie ogłaszane miały być w roku ubiegłym oraz obecnym. W momencie opracowywania tekstu mija 500 dni od pierwszej prezentacji założeń omawianej strategii, co stanowi relatywnie krótki odcinek czasu w perspektywie postawionych celów na lata 2030 bądź 2050, ponadto na względzie należy mieć także okres pandemii, który rozpoczął się niedługo po ogłoszeniu strategii, a który istotnie wpłynął na tempo prac, jak też ich kształt. Za sprawą kryzysu wywołanego COVID-19 część działań związanych z Europejskim Zielonym Ładem zostało skorygowanych (między innymi wzrost środków pieniężnych przeznaczonych na fundusz na rzecz sprawiedliwej transformacji; Sobolewski, 2020). Jednakże zawirowania związane z kryzysem nie wpłynęły znacznie na prace nad strategią i jej nie spowolniły. Ponadto kryzys ten uważany jest wręcz za okazję do tego, by jeszcze lepiej wykorzystać potencjał Europejskiego Zielonego Ładu (Pichola, 2021), dlatego rok 2021 utożsamiany jest z czasem na podjęcie konkretnych decyzji

oraz momentem do rozpoczęcia ich realizacji (Nowak, 2021).

Uzupełniając powyższe, na poziomie unijnym do kwietnia 2021 roku w zakresie regulacji prawnych decyzji poczynili następujące ustalenia:

1. Dnia 4 marca 2020 roku złożony został wniosek ustawodawczy Komisji Europejskiej w sprawie Europejskiego Prawa o Klimacie. Projekt Rozporządzenia przedłożony został Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów do dalszego rozpatrzenia w ramach zwykłej procedury ustawodawczej (Europejskie prawo o klimacie, 2021). W ramach przytoczonego projektu przewidziano włączenie do prawa UE celu określonego w Europejskim Zielonym Ładzie, tj. zmniejszenie do 2050 roku emisji gazów cieplarnianych do poziomu zero netto (w stosunku do 1990 roku) na poziomie całej Unii Europejskiej – osiągnięcie neutralności klimatycznej (Komisja Europejska, 2020c) jak również postulowanie, by Komisja była uprawniona do wydawania zaleceń dla państw członkowskich oraz zobowiązanie instytucji UE i państw członkowskich do przyjmowania środków niezbędnych do realizacji celu neutralności klimatycznej (Brzeziński i Wawrzynowicz, 2020). Ponadto ciągle trwają prace nad przeglądem instrumentów politycznych, by w razie potrzeby zaproponować zmiany w strategii, w terminie do czerwca 2021 roku. Jedną z takich zmian nastąpiła we wrześniu 2020. Na stronie Rady Europejskiej czytamy: Komisja zmieniła swój pierwotny projekt, tak by uwzględniony w nim został zmieniony unijny cel redukcyjny (emisji gazów cieplarnianych) w wysokości co najmniej 55% do 2030 r. (w stosunku do poziomu z 1990 roku). W grudniu 2020 r. Rada Europejska zatwierdziła cel ograniczenia emisji zaproponowany przez Komisję i wezwała do szybkiego przyjęcia prawa o klimacie (Rada Europejska..., 2020).
2. W ramach podjętych działań z zakresu EZŁ jak dotąd ogłoszonych zostało kilka strategii:
 - europejska strategia przemysłowa – opublikowana w marcu 2020 roku, za sprawą której europejski przemysł ma stać się bardziej zrównoważony, ekologiczny, odporniejszy i konkurencyjny na arenie światowej, gdzie jedną z podstaw transformacji przemysłowej ma być gospodarka obiegu zamkniętego (Rada Europejska..., 2020),

- strategia „od pola do stołu” oraz strategia na rzecz bioróżnorodności – dwie uzupełniające się strategie zaprezentowane w maju 2020 roku, których priorytetem jest wzrost bezpieczeństwa żywnościowego poprzez np. zwiększenie areалу rolnictwa ekologicznego bądź ograniczenie stosowania pestycydów (Rada Europejska..., 2020),
- strategia na rzecz integracji systemów energetycznych i sektora technologii wodorowych przyjęta w lipcu 2020 roku, w założeniu polegająca na nowym programie inwestycji w czystą energię, zwłaszcza przez stopniowe przechodzenie na energię z wodoru (powermeetings.eu, 2020),
- strategia na rzecz fali renowacji, strategia na rzecz ograniczenia emisji metanu oraz strategia UE w zakresie chemikaliów na rzecz zrównowagi opublikowane 14 października 2020 roku; celem pierwszej z nich jest zwiększenie wskaźnika renowacji budynków, by te przyczyniły się do większej efektywności energetycznej (Ekologiczna odbudowa gospodarki, 2020); priorytetem drugiej zaś jest poprawa pomiarów i sprawozdawczości w zakresie emisji metanu; trzecia strategia ma na celu ochronę zdrowia ludzkiego oraz środowiska przed szkodliwymi chemikaliami między innymi za pośrednictwem wycofania z produktów konsumpcyjnych najbardziej szkodliwych substancji, jak również w miarę możliwości minimalizowanie i zastępowanie obecności substancji, także tych potencjalnie niebezpiecznych (Rada Europejska..., 2020),
- strategia UE na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych przedstawiona w listopadzie 2020 roku, zakładająca zwiększenie mocy morskiej energii wiatrowej z obecnego poziomu 12 GW do przynajmniej 60 GW do 2030 r. i do 300 GW do 2050 r. (Pływająca energia, 2020).

Powyższe strategie stanowią swoistego rodzaju drogowskazy do tego w jakim kierunku oraz poprzez podejmowanie jakich działań Unia Europejska zamierza osiągać główny cel Europejskiego Zielonego Ładu. Działania w ramach strategii wymagają jednak do ich realizacji szeregu działań ustawodawczych jak i tych nie ustawodawczych, które komisja ma w zamiarze przedstawić w najbliższych latach, stąd obecnie postulaty z wspomnianych strategii nie znajdują doniosłości z zakresu prawa.

3. Chronologicznie najnowszym działaniem jest to z grudnia 2020 roku odnoszące się do modernizacji przepisów UE dotyczących baterii. Przedsięwzięcie to jest pierwszym z działań dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym. Komisja w tej inicjatywie zaproponowała modernizację przepisów unijnych dotyczących baterii, na które składają się między innymi postulat, by ustanowić nowe wymogi i cele dotyczące zawartości materiałów pochodzących z recyklingu oraz zbierania, przetwarzania i recyklingu baterii zużytych (Zielony Ład..., 2020). Przewiduje się, że do roku 2030 popyt na baterie wzrośnie aż czternastokrotnie, stąd za konieczną uznano modyfikację obowiązujących dotychczas regulacji (min. dyrektywy w sprawie baterii i akumulatorów (2006/66/WE) (Europejski Zielony Ład, 2021).

WYMIAR KRAJOWY

Jak zostało przedstawione powyżej, inicjatywa Europejski Zielony Ład jest tworem nowym, stąd na próżno poszukiwać regulacji prawnych dotyczących tejże materii w polskim prawodawstwie. Wynika to chociażby z faktu, iż na poziomie unijnym zgodnie z założeniami przedmiotowej strategii, prawo klimatyczne, które ma być podstawą dalszego działania UE (Parlińska i in., 2020), nadal nie zostało przyjęte. Warto jednak wspomnieć w tym miejscu o stanowisku Polski odnoszącym się do zaproponowanej w grudniu 2019 roku neutralności klimatycznej. Początkowo nasz kraj jako jedyny nie był w stanie zobowiązać się do realizacji przedstawionego celu (Rada Europejska..., 2019), jednakże w późniejszym czasie konkluzje ze szczytu z grudnia 2019 zostały przez Polskę poparte (Sawicki, 2020). Sceptyczne stanowisko Polski wobec postawionych celów wynika przede wszystkim z faktu, iż polski miks energetyczny odstaje znacznie od innych państw Unii Europejskiej (Kamińska, 2019). W istocie ponad połowa energii elektrycznej produkowanej w Polsce pochodzi z nieodnawialnych źródeł energii – węgiel kamienny 56,81% oraz węgiel brunatny 24% (dane obejmują luty 2021; rynekelektryczny.pl, 2021). Znamienny więc jest fakt, by Europejski Zielony Ład w sposób sprawiedliwy, to jest dostosowany odpowiednio do realiów każdego z krajów i ich możliwości do realizacji postawionych celów, umożliwił osiągnięcie neutralności klimatycznej. Według założeń UE możliwe będzie to między innymi dzięki mechanizmowi sprawiedliwej transformacji – za jego sprawą regiony, w których

gospodarka opiera się w dużym stopniu na działalności powodującej wysokie emisje dwutlenku węgla, będą odpowiednio wspierane (rynekelektryczny.pl, 2021).

PODSUMOWANIE

Europejski Zielony Ład to ambitny plan, który inicjuje zmiany w obowiązującym ustawodawstwie unijnym, by przekształcić zobowiązania polityczne w zobowiązania prawne (krakow.pl, 2021). Pomimo faktu, iż cele wyznaczone przez omawianą inicjatywę, określone zostały jako długoterminowe, to już dziś, prawie półtora roku po zaprezentowaniu planu, wskazać możemy pierwsze kroki, które poczynione zostały do urzeczywistnienia założeń EZŁ. Jednakże, jeśli chodzi o analizę realizacji Europejskiego Zielonego Ładu z prawnego punktu widzenia, okres ten okazał się niewystarczający do tego, by nowo prezentowane postulaty znalazły swe odzwierciedlenie w ustawodawstwie Unijnym. Optymizmu jednak dodaje fakt, iż w czerwcu 2021 planowane jest ogłoszenie wniosków ustawodawczych. O zamiarze tym przeczytać możemy w aneksie do komunikatu ogłaszającego Europejski Zielony Ład, to jest:

„Wnioski ustawodawcze dotyczące wprowadzenia zmian w odpowiednich aktach ustawodawczych w celu realizacji bardziej ambitnych celów klimatycznych, przyjęte w następstwie przeglądu dyrektywy w sprawie systemu handlu emisjami; rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego; rozporządzenia w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa; dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej; dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii; norm emisji CO₂ dla samochodów i dostawczych” (Komisja Europejska, 2019d).

W kontekście Polski konstatacją będzie stwierdzenie, że działania mające na celu realizowanie założeń unijnych wymagać będą ze strony władz przemysłowych i świadomych decyzji. Kwestia ta jest o tyle ważna, że współcześnie, gdy coraz więcej krajów Unii Europejskiej stara się rozwijać zieloną energię i inicjatywy z zakresu ochrony środowiska, stwierdzić należy, iż Polska należy do krajów najmniej przyjaznych środowisku we wspólnocie – mowa tu między innymi o braku realizacji unijnego celu dotyczącego minimalnego udziału OZE w konsumpcji energii do roku 2020 (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego..., 2009) bądź też o najwyższej w całej Unii Europejskiej emisji gazów cieplarnianych na mieszkańca (Gawlikowska-Fyk i Borkowski, 2020),

co dodatkowo winno mieć szczególne znaczenie, gdyż ewentualne niepodporządkowanie się Polski wobec planów unijnych i brak wywiązywania się z ich realizacji sprawić może, że pozycja Polski zostanie zmarginalizowana (Rączka, 2020).

LITERATURA

- Brzeziński, T., Wawrzynowicz, A. (2020). Prawo klimatyczne. Analiza prawna. Pobrane 17 kwietnia 2021 z: <https://biznesalert.pl/prawo-klimatyczne-analiza-prawna-energetyka-klimat-srodowisko/>
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (2009). W sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE.
- Ekologiczna odbudowa gospodarki (2020). Pobrane 25 kwietnia 2021 z: https://ec.europa.eu/poland/news/201017_eco_economy_pl
- Europejski Zielony Ład (2021). Pobrane 18 kwietnia 2021 z: https://ec.europa.eu/poland/news/191211_green_deal_pl
- Europejskie prawo o klimacie (2020). Pobrane 17 kwietnia 2021 z: https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/law_pl
- Gawlikowska-Fyk, A., Borkowski, M. (2020). Jak Polska może osiągnąć zwiększone cele redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 roku. Warszawa: Forum Energii.
- Kamińska, A.M. (2019). Europejski Zielony Ład. Eksperti o szansach i zagrożeniach. „Kot w worku”, „szansa w przebraniu”. Pobrano 17 kwietnia 2021 z: <https://www.polskie-radio24.pl/5/1223/Artykul/2420771,Europejski-Zielony-Lad-Eksperti-o-szansach-i-zagrozeniach-Kot-w-worku-zansa-w-przebraniu>
- Komisja Europejska (2019a). Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetów Regionów. Europejski Zielony Ład. Bruksela, 11.12.2019. COM (2019) 640 final.
- Komisja Europejska (2020b). Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetów Regionów. Plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy. Plan inwestycyjny na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu. Bruksela, 14.01.2020. COM (2020) 21 final.
- Komisja Europejska (2020c). Wniosek Rozporządzenie parlamentu europejskiego i rady ustanawiające ramy na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie). Bruksela, 04.03.2020. COM (2020) 80 final.
- Komisja Europejska (2020d). Załącznik do komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Europejski Zielony Ład. Bruksela, 11.12.2019. COM (2019) 640 final. ANNEX.
- Krakow.pl (2021). Europejski Zielony Ład. Pobrane 18 kwietnia 2021 z: https://www.krakow.pl/klimat/247309,artyku-leuropejski_zielony_lad.html
- Kundzewicz, Z. (2011). Zmiany klimatu, ich przyczyny i skutki – obserwacje i projekcje. *Landform Analysis*, 15, 39–49.
- Kundzewicz, Z., Juda-Rezler, K. (2010). Zagrożenia związane ze zmianami klimatu. *Nauka*, 4, 69–76.
- Kupryjanowicz, M., Fiłoc, M. (2013). Globalne ocieplenie czy kolejne zlodowacenie? Kilka uwag paleoekologa na temat zmian klimatu w przyszłości. W: I. Ciereszko, A. Bajguz (red.), *Różnorodność biologiczna – od komórki do ekosystemu. Rośliny i grzyby w zmieniających się warunkach środowiska*. Białystok: Polskie Towarzystwo Botaniczne.
- Maruszkin, R. (2020). Europejski Zielony Ład, czyli nowa strategia UE w zakresie ochrony środowiska i klimatu. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Nowak, Z. (2021). Europejski Zielony Ład – na drodze do neutralności klimatycznej UE. Pobrane 16 kwietnia 2021 z: https://www.pism.pl/publikacje/Europejski_Zielony_Lad_na_drodze_do_neutralnosci_klimatycznej_UE
- Parlińska, M., Jaśkiewicz, J., Rackiewicz, I. (2020). Wyzwania dla rolnictwa związane ze strategią Europejski Zielony Ład w okresie pandemii. *Zesz. Nauk. SGGW w Warszawie – Problemy Rolnictwa Światowego*, 20(35), 2, 22–36. <https://doi.org/10.22630/PRS.2020.20.2.10>
- Pichola, I. (2021). Zmiany dla klimatu Europejski Zielony Ład drogą do odpornej gospodarki. Pobrane 16 kwietnia 2021 z: <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/zarzadzania-procesami-i-strategiczne/articles/sustainability-insights/zmiany-dla-klimatu-europejski-zielony-lad.html>
- Pływająca energia (2020). Pobrane 25 kwietnia 2021 z: https://ec.europa.eu/poland/news/201119_offshore_energy_pl
- Powermeetings.eu (2020). KE przyjęła strategię w sprawie integracji systemu energetycznego i wodoru. Pobrane 25 kwietnia 2020 z: <https://powermeetings.eu/ke-przyjela-strategie-w-sprawie-integracji-systemu-energetycznego-i-wodoru/>
- Rada Europejska (2019). Posiedzenie Rady Europejskiej (12 grudnia 2019 r.). Konkluzje. Bruksela, 12 grudnia 2019 EUCO 29/19.
- Rada Europejska, Rada Unii Europejskiej (2020). Europejski zielony ład. Pobrane 15 kwietnia 2021 z: <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/green-deal/>
- Rączka, J. (2020). Droga do neutralności klimatycznej w sektorze wytwarzania energii w roku 2050. OZE, atom, wódór. Warszawa: Fundacja Przyjazny Kraj.

- Rynekelektryczny.pl (2021). Struktura produkcji energii elektrycznej w marcu. Pobrane 18 kwietnia 2021 z: <https://www.rynekelektryczny.pl/produkcja-energii-elektrycznej-w-polsce/>
- Sawicki, B. (2020). Sawicki: Polska poparła neutralność klimatyczną do 2050 roku. Prawda czy fałsz? Pobrano z: <https://biznesalert.pl/neutralnosc-klimatyczna-2050-polska-wegiel-energetyka/>
- Sobolewski, M. (2020). Europejski Zielony Ład – w stronę neutralności klimatycznej. *Biuro Analiz Sejmowych*, 9(275), 2–3.
- Szpak, K. (2020). Polityka klimatyczna Unii Europejskiej w perspektywie 2050 roku. W: J. Gajewski i Wojciecha Paprocki (red.), *Polityka klimatyczna i jej realizacja w pierwszej połowie XXI wieku*. Sopot: Publikacja Europejskiego Kongresu Finansowego.
- Teraz-srodowisko (2021). Europejski Zielony Ład – Słownik ochrony środowiska. Pobrane 15 kwietnia 2021 z: <https://www.teraz-srodowisko.pl/slownik-ochrona-srodowiska/definicja/europejski-zielony-lad.html>
- Zielony Ład: Zrównoważone baterie krokiem w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki neutralnej dla klimatu (2020). Pobrane 18 kwietnia 2021 z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_20_2312

LEGAL REGULATIONS UNDERTAKEN IN ORDER TO ACHIEVE THE OBJECTIVES OF THE EUROPEAN GREEN DEAL. POLISH PERSPECTIVE

Abstract. The European Green Deal is a strategy developed in 2019 by the European Commission that aims to make Europe the first climate-neutral continent by 2050. In order for that to happen, legislative actions must be undertaken not only at the highest levels of EU politics, but also in each member state of the European Union. This paper aims to analyse the current legal regulations concerning the European Green Deal and determine the state of the legal framework after one and a half years. The research was conducted using the desk research method, scrutinising data from legal acts and source literature. The conclusion is that the examined period is insufficient for the analysis of legal regulations concerning the European Green Deal. Nevertheless, first attempts to regulate legal strategies have already been made, which is crucial for Poland where the energy production structure is predominately based on non-renewable energy sources.

Keywords: European Green Deal, European Union, Green Deal, Poland